Gemeente leudal

Raadsvoorstel

Openbare Raadsvergadering

Datum 1 juni 2021 **Agendapunt 4**

Onderwerp RES 1.0
Portefeuillehouder(s) De heer P.H.G. Verlinden (wethouder)

Inhoudelijk voorstel

Inleiding

Bijgevoegd treft u de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg (RES NML) 1.0. Dit is een uitwerking van de uitgangspunten RES NML, die door uw gemeenteraad eerder zijn vastgesteld. De RES-NML is opgesteld door 18 regionale partners: gemeenten, provincie en het waterschap Limburg. In de periode februari en maart zijn de volksvertegenwoordigers, stakeholders en inwoners van onze regio geconsulteerd over de Concept RES NML 1.0. Door betrokkenen actief mee te laten denken en nogmaals goed te kijken naar het concept document, ligt er nu een aangescherpte RES 1.0.

De RES 1.0 is een eerste versie van een document dat twee jaarlijks herzien zal worden. Er wordt omschreven welke informatie er al is en welke keuzes reeds gemaakt kunnen worden. Daarnaast wordt inzicht geboden in wat er in de komende periode nog moet gebeuren. Uiteraard is er ook oog voor innovaties, deze zullen bij iedere herziening van het document bekeken worden en indien nodig worden opgenomen in de RES.

Nadat de RES 1.0 voor onze regio is vastgesteld door de betreffende gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het Waterschap zullen de in de RES opgenomen afspraken vertaald worden in een uitvoeringsconvenant, welke opnieuw ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

Overzicht van de belangrijkste ambities uit de RES NML 1.0

De RES NML heeft er bewust voor gekozen om ook in te zetten op energiebesparing. Immers, wat niet aan energie verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewerkt te worden. Op basis van de besparingsambitie is vervolgens uitgewerkt hoeveel duurzame energie en warmte opgewekt moet worden in de regio en hoe dit te kunnen realiseren. Daarbij worden samengevat de volgende ambities geformuleerd in de RES NML 1.0:

Energiebesparing

Door middel van energiebesparing en kleinschalige opwek wil de RES in 2030 minimaal 25% minder CO_2 uitstoten dan in 2015. De RES wil dit bereiken door:

a. Een regionaal ontzorgingsprogramma energiebesparing met acties en instrumenten om de ambitie te versnellen, gemeenten kunnen hieraan deelnemen middels een cafetariamodel.
b. Het stimuleren van het opwekken en gebruik van duurzame energie.
    i. Kleinschalig opwekken van energie op daken. Met kleinschalig bedoelen we installaties met een (piek) vermogen van maximaal 15 kWp (kilowatpiek). Dit gaat om daken tot 50 zonnepanelen. We willen dat in 2030 op 70% van de geschikte daken in onze regio gemiddeld 10 zonnepanelen liggen.
    ii. Gezamenlijke aanpak energie besparing bij bedrijven en commercieel vastgoed. Middels de wettelijke besparingsplicht en door een stimulering aanpak voor bedrijven in samenwerking met het MKB Limburg.

Grootschalige opwek

De RES wil met duurzame zon- en windprojecten in de regio 1.200 gigawatt uur duurzame energie opwekken in 2030 (vergund in 2025). De RES wil dit bereiken door:

a. De opgave in te vullen met de gerealiseerde- en pijplijnprojecten aangevuld door het project Wells Meer in de gemeente Bergen en middels een extra inspanning voor zon op daken.
    a. De RES regio richt gezamenlijk een versnellingsteam op voor het stimuleren van grootschalige zon- op dak projecten in de regio.
b. De RES regio zoekt afstemming over grootschalige project en nieuwe ambities in de regio. Hiervoor wordt een regionaal afstemmingskader ontwikkeld. Deze afstemming is onder andere nodig vanwege de beperkte netwerkcapaciteit die beschikbaar isOnder grootschalig wordt verstaan:
    a. Meer dan 50 zonnepanelen op dak.
    b. Meer dan 10 ha zonnepanelen op land.
    c. Meer dan 2 windturbines van 3,5MW.
c. Bij de ontwikkeling van deze projecten worden regionale uitgangspunten over ruimtelijke kwaliteit meegenomen.
    a. Ruimtelijke afspraken vanuit de RES (landschapsprincipes) worden opgenomen in het omgevingsbeleid.
d. Vertaling van de uitgangspunten communicatie en participatie op projectniveau.
e. De RES houdt er rekening mee dat de behoefte aan duurzaam opgewerkte energie blijft groeien en kijkt vooruit naar 2050 om tijdig in te spelen op ontwikkelingen en innovaties.

Regionale warmte strategie
Onderdeel van de RES NML is een Regionale Structuur Warmte. Hierin worden de warmtevraag en mogelijke regionale warmtebronnen in onze regio in kaart gebracht. In de RES 1.0 is onderzoek gedaan naar de volgende bronnen:

a. Restwarmte: zeer beperkt beschikbaar op regionale schaal. Op gemeentelijke schaal is er wel sprake van restwarmte denk daarbij aan supermarkten, productielocaties en kleine datacenters.
b. Groengas: Groengas is interessant als deel oplossing, de toepassingen worden nog verder verkent. Bij het verder concretiseren van de productiecapaciteit van groengas worden de ontwikkelingen in een transitie naar een natuur inclusieve landbouw meegenomen, evenals het in beeld brengen van de milieubelasting en het daadwerkelijk duurzaam inzetten van deze bron.
c. Geothermie: de regionale beschikbaarheid hiervan is nog onvoldoende duidelijk. Hiervoor zijn we afhankelijk van de resultaten van een nationaal scan onderzoek, deze resultaten volgen na de zomer van 2021.
d. Aquathermie: Alleen lokaal te benutten, maar wel een veel belovende techniek. Kansen voor kennisuitwisseling in RES verband.
e. Zonnethermie: Kansen om lokaal in te zetten.

Geconstateerd kan worden dat er een beperkt aantal regionale bronnen beschikbaar is op dit moment. In de komende periode wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan rondom de regionale warmtetransitie, waarin bovenstaande nog verder zal worden uitgewerkt.

Participatie en communicatie
Als RES NML wordt de energietransitie als meer gezien dan alleen een technische oplossing voor het klimaatvraagstuk. Niet de kortste weg naar ons doel, maar de mens staat hierin centraal. Iedere inwoner en organisatie, in de breedste zin van het woord, moet op zijn eigen manier kunnen meepraten, mee kunnen denken en mee kunnen doen. Zo wordt een duurzamere manier van leven onderdeel van de samenleving en ontstaat er meer acceptatie en draagvlak. Dit is de wijze waarop gewerkt wordt in de RES NML. De volgende afspraken worden dan ook onderdeel van de uitvoering van de RES 1.0:

a. Vertaling van de afspraken over 50% lokaal eigendom en over de verankering van lokale medezeggenschap in het omgevingsbeleid.
b. Sociale duurzaamheid krijgt aandacht in de uitvoering van projecten.
    a. Iedereen kan meedoen (mogelijk maken van participatie).
    b. Iedereen kan het betalen (betaalbare energietransitie).
    c. Iedereen kan meeprofiteren (terugvloeien van revenuen naar lokale gemeenschap).
c. Een verdere verkenning naar de mogelijkheden voor een (regionaal) energiebedrijf.

Uitvoering RES 1.0
De gemeenten, provincie, het waterschap en Enexis staan samen met de omgeving aan de lat om de afspraken uit de RES waar te maken. Deze afspraken worden, na vaststelling van de RES 1.0 vastgelegd in een uitvoeringsconvenant. Onderdeel van het convenant zijn in ieder geval de bestuursafspraken over de verankering van de RES in het omgevingsbeleid en de afspraken over de toekomstige regionale samenwerking. Onderdeel van dit uitvoeringsdocument vormt ook een monitoringsysteem, waarmee de voortgang van de RES gevolgd kan worden.

Organisatie
In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de gemeenten de uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord niet zelf hoeven te dragen. Ten aanzien van de financiering van het vervolg proces heeft de VNG een onderzoek uitlaten voeren. Het gaat daarbij om forse bedragen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek, heeft de VNG aan het Rijk verzocht vanaf 2022 extra geld beschikbaar te stellen aan regio en gemeenten.

De opgave naar een duurzame gebouwde omgeving is een forse. De regio Noord- en Midden Limburg wil de vanuit de overheid opgelegde taken goed uitvoeren. Dit brengt een capaciteitsvraagstuk met zich mee, maar ook een organisatorisch vraagstuk. Ten tijde van de vaststelling van de RES 1.0 loopt een onderzoek naar de toekomstige regionale uitvoeringsorganisatie van de RES NML.

Relatie RES en Duurzaamheidsbeleid Leudal

Energiebesparing

De RES zoekt aansluiting bij het Duurzaambouwloket waar de gemeente Leudal ook gebruik van maakt. Ook de inzet van energiecoaches past bij binnen de energiebesparingscampagne 'Energiebesparen, waarom niet!' van de gemeente Leudal. Ook de stimuleringsaanpak voor zon op daken, past binnen het beleid van Leudal.

Ten aanzien van de aanpak voor bedrijven kent de RES een meerwaarde doordat er binnen RUD verband afspraken gemaakt worden op het toezicht op energiebesparing en een provinciebrede stimulerende aanpak middels het Energiecharter MKB. De provincie heeft een Provinciale Energie Strategie (PES) vastgesteld en daarin middelen ter beschikking gesteld voor energiebesparing bij woningen en bedrijven.

Grootschalige opwek

De uitwerking voor grootschalige opwek dient zich te vertalen naar een lokale aanpak. In Leudal is dat reeds gedaan middels het Beleidskader grootschalige opwek zon en wind. De gerealiseerde windmolens leveren een bijdrage aan de ambities in de regio en daarmee zijn voor Leudal een groot deel van de ambities uit de RES 1.0 al gerealiseerd. In de regio zullen we potentiele zoekgebieden voor opwek worden aangewezen.

Vanwege de beperkte netcapaciteit zullen nieuwe grootschalige energieprojecten in de regio moeten worden afgestemd en tegen elkaar worden afgewogen. Doelstelling daarbij is om de projecten te realiseren tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Enexis zal het elektriciteitsnetwerk fors moeten uitbreiden. Dat kost veel tijd en geld waardoor niet alle energieprojecten gelijktijdig kunnen worden aangesloten. Voor Leudal betekent het dat nieuwe projecten in de regio moeten worden afgewogen. Dat geldt ook voor grote zonnedaken.

Regionale warmte strategie

Om een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden in de regio is het ook van belang dat gemeenten aan de slag gaan met hun lokale transitievisie warmte. Eind 2021 dienen alle gemeenten een lokale transitievisie te hebben, deze resultaten worden dan ook weer gedeeld met de RES organisatie. Om zo een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden in de Regio. Daarnaast zijn we als regio sterk afhankelijk van de uitkomsten van het scan onderzoek naar aardwarmte dat recent is uitgevoerd, dit moet uitsluitsel geven in de mogelijkheden voor geothermie in onze regio.

Individuele gemeenten stellen naast een Regionale Structuur Warmte ook een lokale Transitievisie Warmte op, hierin staat per wijk omschrijven hoe van het aardgas af te gaan in de periode tot 2050.

Participatie en communicatie

Voor de warmtetransitie is participatie en communicatie de sleutel. In Leudal is een traject gestart om per kern inwoners hierbij te betrekken. De RES laat nadrukkelijk de vrijheid aan de individuele gemeenten om te communiceren met hun eigen inwoners en overige belanghebbenden. De vertaling van de RES en het gesprek hierover met de inwoners wordt meegenomen in onze eigen trajecten zoals in de transitievisie warmte en de aanpak voor nieuwe energieprojecten.

Financiële paragraaf

Relatie met programmabegroting

Programma	Thema	Product

Grootboek nummer	Budget volgens begroting	Reeds uit-gegeven	Verplich-ting	**Bedrag opgenomen in dit voorstel**	Restant	Begrotingsmutatie				Toelichting dekking of relatie met ombuigingen
						2021	2022	2023	2024	
					0					
					0					
					0					
					0					
	0	0	0	**0**	0	0	0	0	0	

Zoals eerder is aangegeven zijn de uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord voor gemeenten hoog. De VNG heeft het Rijk verzocht om vanaf 2022 aan gemeenten daarvoor de benodigde financiering te geven. In het BO RESNML van 1 april 2021 is afgesproken dat de regio Midden-Limburg een bijdrage leveren van 55.000 om de periode van 1 juli tot 1 januari 2021 te overbruggen zodat het werken aan de energietransitie niet stil komt te liggen. Voor de gemeente Leudal gaat het om een bijdrage van circa 8000,- dat kan gefinancierd worden uit het reguliere budget voor duurzaamheid.

Communicatiestrategie:
Communicatie is een integraal onderdeel van de RES 1.0. Voortdurend zijn er gesprekken met stakeholders. Voor inwoners is er een webinar gehouden en via de website www.RESNML.nl hebben inwoners kunnen reageren op de concept RES.

Heythuysen, 20 april 2021

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts D.H. Schmalschläger